O93, f. 32ra; V630, f. 70va; N442, f. 68vb; I83, f. 148vb; VD38, f. 141va; SG670, p. 300a; P9629, f. 44v; Bcan4, f. 109v; E97, f. 79rb; P102; BII13, f. 124va; S105, f. 110r

EPISTOLA[a] CUIUS SUPRA AD EPISCOPOS PER CAMPANIAM ET TUSCIAM[b] CONSTITUTOS DIRECTA[c].

Bcan4: XV

P102; BII13: XV De excellentia romanae sedis

<N442, f. 69ra> [H. 15] Dilectissimis[d] fratribus universis episcopis per Campaniam et Tusciam constitutis Eusebius.

Benedictus dominus deus noster, qui per misericordiam[e] suam Romanam ecclesiam beati[f] <BII13, f. 124vb> Petri principis[g] apostolorum sacerdotio ditavit <SG670, p. 300b> nobisque[h] viam monstrandam[i] circa nos[j] [k] [l] propter[m] universalem

---

3. Eusebius-Brief,5 [a] *Überschrift*] EPISTOLA EUSEBII PAPAE QUOD INVENTIO CRUCIS DOMINICAE SIT CELEBRANDA (CELEBRANDA *korr. aus* CELEBRANA *SG670*) FESTIVE *SG670;* Epistola IIIa eusebii papae *P102; BII13; Überschrift fehlt S105* **6** [b] TUSCIA *V630* **7** [c] DIRECTAM *I83* **10** [d] ilectissimis *S105* **14** [e] misericordia *SG670* | [f] beati petri *korr. aus* beati *P102* **15** [g] pricipis *BII13* **16** [h] *interlinear* quo *SG670* **17** [i] monstrando *korr. aus* monstrandam *SG670* | [j] *interlinear* vel vos *E97* | [k] vos *SG670; S105* | [l] nos propter universalem curam quae nobis *korr. aus* nos *I83* | [m] propter *fehlt V630*

---

3. Eusebius-Brief,10–49 Dilectissimis…catholica] init. Hormisd. ep. ad episc. per Hisp. (H. no. 91.)

Coll. Ans. ded. 1. I,24(**13-25** Benedictus ... incitemus); **2. VIII,58** (**28-42** et ... faciemus); **3. III,180** (**48-58** Et ... constringi); **4. III,106** (**48-73** Et ... deo); **5. III,74** (**76-102** Sequentes ... fecisti); **6. I,29** (**106-117** Prima ... religio); **7. XI,41** (**299-303** Crucis ... mandamus); **8. XII,50** (**310-314** Similiter ... praecipimus)

Ps.-Remedius 1. c. 62 (318-328 Manus ... sacramenta)

Burchard 1. I,165 (**48-58** Et ... constringi)

Sentenzen 1. c. 308 (**299-303** Crucis ... mandamus)

Anselm v. Lucca 1. I,16 (**13-117** Benedictus ... religio); **2. III,19** (**81-97** constituimus ... eorum)

Bonizo 1. IV,66 (**13-117** Benedictus ... religio)

Coll. trip. 1. A I,30,3 (**84-98** cum ... oportet); **2. A I,30,4** (**299-303** Crucis ... mandamus)

Ivo, Decr. 1. V,275 (**48-58** Et ... constringi); **2. IV,5** (**299-303** Crucis ... mandamus)

Gratian 1. C. III q. 5 c. 9 (**48-58** Et ... constringi); **2. C. XXIV q. 1 c. 11** (**115-117** in ... religio); **3. D. III de cons. c. 19** (**299-303** Crucis ... mandamus)

curam, quae[n] nobis propter privilegium[o] eiusdem ecclesiae invicem[p] caritas[q] indulsit[r] [s], qui cohaeremus firmitate[t] fidei, iungamur[u] quoque votiva[v] [w] iucunditate[x] [y] colloquii[z], quo[a] [b] facilius dum per litterarum ministeria[c] ad vos usque pertendimus[d] [e], etiam corda <I83, f. 149ra> vestra ad religiosum[f] [g] cultum[h] <VD38, f. 141vb> apostolicis admonitionibus incitemus,

Bcan4: XVI

P102; BII13: XVI De pleno affectu circa deum monstrando

[H. 16] et dum dilectionis[i] spei[j] nostrae reddimus[k] velut quoddam[l] debitum, plenum circa deum monstremus[m] affectum[n]. Iungamus igitur, dilectissimi fratres, continuas[o] et humiles preces, et dominum nostrum oris et cordis lacrimis supplicantes iugi[p] deprecatione poscamus, ut institutione et opere[q] illi, cuius esse membra cupimus, haereamus[r], nec umquam ab illa via, quae Christus est, devio[s] [t] tramite declinemus[u], ne ab eo iuste, quem nos impie[v] relinquimus, deseramur[w]

---

18 [n] quam *VD38; BII13;* quam *korr. aus* quę *SG670;* qui *korr. aus* que *Bcan4;* qua *P102* | [o] *am Rande* Specialem dignitatem *VD38* **19** [p] invice *korr. aus* invicem *SG670* | [q] caritatis *SG670; S105* | [r] *am Rande* Tribuit dedit contulit *VD38* | [s] indulsit] indulsit ut *korr. aus* indulsit *SG670* **20** [t] firmitatem *korr. aus* caritatem *O93*; firmitate *korr. aus* firmitatem *N442* | [u] iungamur *korr. aus* vincamur *SG670;* vincamur *S105* | [v] *am Rande* Desiderata *VD38* [w] votivi *BII13* **21** [x] *am Rande* suavitate leticia *VD38* | [y] iucunditate *korr. aus* iucuditate *VD38;* iocunditate *S105* | [z] conloquii *korr. aus* conloquii con *P9629;* conloquis *VD38;* conloqui *S105* | [a] *interlinear* ut *VD38* | [b] quod *I83* **22** [c] ministeria *korr. aus* misteria *P102* | [d] *am Rande* pervenimus *VD38* | [e] pertingimus *I83; SG670; Bcan4; S105* **23** [f] *am Rande* pium sanctum *VD38* | [g] religiosum *korr. aus* regiosum *P9629* **24** [h] *am Rande* servitutem *VD38* **28** [i] dilectionis] dilectionis et *SG670; S105* | [j] spe] spe in *VD38* | [k] reddimus *korr. aus* reddidimus *SG670;* reddidimus *S105* **29** [l] quoddam *korr. aus* coddam *I83* | [m] monstremus *korr. aus* monstramus *V630;* monstramus *Bcan4; P102* **30** [n] *am Rande* Devocionem voluntatem *VD38* **31** [o] *am Rande* assiduas *VD38* **32** [p] *am Rande* cotidiana *VD38* **33** [q] operatione *korr. aus* opere *P9629;* cooperatione *SG670; S105* **34** [r] *am Rande* Iungamur *VD38* **35** [s] *am Rande* pervio sinistro contrario *VD38* | [t] devio *korr. aus* deviae *V630* | [u] declinemus *korr. aus* decliemus *Bcan4* **36** [v] impie *korr. aus* piae *V630* | [w] *am Rande* derelinquamur *VD38*

---

3. Eusebius-Brief,19–102 qui…fecistis[2]] *fehlt* AL_1; BS_1

[x]. Quod cum superni favoris[y] [z] auxilio ea nobis potest ratione contingere[a], si <SG670, p. 301a> apostolica dogmata[b], si patrum mandata servemus[c]. Dicit enim dominus noster: Qui diligit me, sermonem meum servabit, et pater meus diliget[d] eum, et ad eum veniemus et[e] mansionem apud eum faciemus.

Bcan4: XVII

P102; BII13: XVII De criminationibus adversus doctores non suscipiendis et de peregrinis iudiciis[f] et de sacerdotibus qui sunt vicarii[g] christi

<SG670, p. 304a> [H. 17] <BII13, f. 125ra> <S105, f. 111r> Et[h] licet haec[i] possint generaliter dicta sufficere, ut vel declinemus errata[j] vel custodiamus catholica,

V630: Criminationes adversus doctores non debere suscipere nec peregrina iudicia fieri

ab apostolis[k] tamen eorumque successoribus novimus constitutum

P9629: Iniuria sacerdotum ad christum pertinet

criminationes[l] adversus doctores non debere suscipere[m] nec peregrina[n] <E97, f. 79va> iudicia fieri neque[o] quemquam[p] <VD38, f. 142ra> alterius iudicis[q] quam[r]

---

37 [x] desecramur *P9629* | [y] *am Rande* r *SG670* | [z] fautoris *korr. aus* factoris *SG670;* factoris *S105* **38** [a] *am Rande* accidere *VD38* **39** [b] *am Rande* doctrinas *VD38* | [c] servamus *V630; I83; E97* **41** [d] diliget *korr. aus* diligit *SG670;* diligit *E97; S105* **42** [e] ac *V630; N442;* ad *P9629* **45** [f] iudiciis *korr. aus* iudicis *BII13* **46** [g] vicarii *korr. aus* vigarii *P102* **48** [h] Et licet haec possint – Nemini mandavit impie agere] *nach der Datierungszeile SG670; S105* | [i] haec] haec si *I83; SG670; Bcan4; S105* **49** [j] *am Rande* Male acta cum errore patrata *VD38* **52** [k] apostolis *korr. aus* apostolus *P9629* **55** [l] *am Rande* z *V630; am Rande* Criminum accusationes *VD38* | [m] suscipi *korr. aus* sussipi *VD38;* suscipi *korr. aus* suscipere *SG670;* suscipi *P102;* suscipi *korr. aus* suscpi *BII13* **56** [n] *am Rande* extranea *VD38* | [o] nec *Bcan4* **57** [p] *am Rande* Hoc ipsum require in epistola papae innocentii *V630* [q] iudicis quam] iudicis nisi *korr. aus* iudicis *V630* | [r] quam *korr. aus* quia *P102*

---

55 criminationes…debere] Ben. II. 357. aut c. 12. (bis) Angilr. (Xysti Pyth. s. 250.) Cf. Calist. 3, Steph. 13, Sixt. III. pp. ep. **56** nec…fieri] Ben. III. 309. aut c. 16. Angilr. (c. 10. C. Th. IX. 1.) Cf. Anacl. 15, Vig. 4, Fab. 26, Fel. I. pp. 15, Iul. 12, Sixt. III. **56–58** neque…constringi] Ben. III. 347. aut c.37. Angilr. (c.2. C. Th. IV. 16.) Cf. Zeph. 5, Fab. 29, Iul. 18, Sixt. III. pp. ep.

---

55 suscipere] suscipi DB_1; ID_1

sui[s] sententia debere[t] constringi[u]. Caput[v] enim ecclesiae Christus est[w], Christi autem vicarii[x] sacerdotes sunt, qui vice[y] Christi legatione[z] funguntur in ecclesia. Idcirco quicquid[a] ad eorum fit[b] iniuriam, ad Christum pertinet, <V630, f. 70vb> qui[c] dixit: Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit[d], me <SG670, p. 304b> spernit[e], et qui[f] me spernit, spernit eum, qui me misit. Ista, fratres, terribilia[g] sunt et oppido diligenter consideranda et cavenda, et tam[h] propter eos, <S105, f. 111v> qui se ipsos aut cupiditate aut avaritia aut invidia perdere moliuntur[i], ne in profunda labantur[j] [k], in talia incidant[l] mala, quam[m] propter persecutores ecclesiae servorumque eius, qui iuxta veritatis[n] vocem oculos habentes non vident et aures habentes <N442, f. 69rb> non audiunt[o], nec intellegunt, quae placent[p] deo.

Bcan4: XVIII

P102; BII13: XVIII Qui non sint[q] suscipiendi in accusatione[r]

[H. 18] Sequentes[s] in omnibus[t] apostolicam regulam et praedicantes omnia[u] eius constituta[v] ob custodiam episcoporum, <I83, f. 149va> qui columnae <BII13, f. 125rb> ecclesiae a deo dicti <Bcan4, f. 110r> sunt,

---

58 [s] suis *I83; P102* | [t] debere *korr. aus* debet *E97* | [u] contringi *VD38* | [v] *am Rande drei Punkte N442* **59** [w] est *fehlt VD38; P102* | [x] vicarii *korr. aus* vigarii *P102;* vicarii *korr. aus* vacarii *S105* **60** [y] vice *korr. aus* ce *P9629* | [z] legationem *Bcan4* **61** [a] quicquid *korr. aus* quiquid *P9629* | [b] sit *Bcan4* **62** [c] qui *korr. aus* qua *V630* **63** [d] *am Rande* Despicit *VD38* **64** [e] spernit *korr. aus* spernit me spernit *BII13* | [f] qui me *korr. aus* qui *BII13* **65** [g] *am Rande* Timenda terrorem inferentia *VD38* **66** [h] tamen *SG670; BII13* **68** [i] *am Rande* praeparant *VD38* | [j] *am Rande* cadant *VD38* | [k] labantur] labantur aut *V630; E97;* labantur et *SG670; S105* **69** [l] *am Rande* corruant *VD38* | [m] qua *P9629; VD38; SG670* **70** [n] veritatis *korr. aus* veritas *VD38* **72** [o] audiunt *korr. aus* audient *P102* | [p] placente *korr. aus* placent *P9629;* placeant *Bcan4* **75** [q] sunt *P102* | [r] accusationem *BII13* **76** [s] sequente *O93;* Sequentes *korr. aus* Sequente *N442* | [t] omnibus] omnibus ne *P9629; N442* **77** [u] omnia eius] eius omnia *V630* | [v] constituta *korr. aus* conituta *P102*

58–59 Caput…sunt] Horm. ep. cit. c. 1. **60–62** qui…pertinet] Ben. III. 462. (conc. Aquisgr. a. 836. C. III. c. 7. et II Cor. V. 20.) Cf. Anacl. 3, 21, Evar. 6, Luc.2, excerpt. Silv. 8, Dam. 19. (Greg. M.ep. ad Fel.) **62–64** Qui…misit] Luc. X. 16. **70–72** qui…audiunt] Ps. CXIII. 5. 6. **76–81** Sequentes…statuta] Hormisd. ep. ad Hispan. episc. i. f. (H. no. 92.)

et ceterorum verorum[w] sacerdotum[x] firmantes cana[y] [z] patrum statuta constituimus

I83: De testibus et accusatoribus

Bcan4: De testibus atque accusatoribus

iterum[a] [b] cum omnibus, qui[c] nobiscum sunt episcopis, sicut dudum[d] decretum[e] repperimus[f],

V630: De infamis personis

P9629: Hi acusare non possunt

ut homicidae, <P9629, f. 45r> malefici, fures, <SG670, p. 305a> sacrilegi[g], raptores, adulteri, incesti[h], venefici, suspecti, <VD38, f. 142rb> criminosi, domestici[i], periuri, et[j] qui raptum fecerint[k] vel falsum testimonium dixerint[l] [m], seu qui ad sortilegos[n] [o] divinosque[p] [q] concurrerint[r] similesque[s][t] eorum nullatenus ad accusationem vel ad testimonium erunt admittendi, quia[u] infames[v] sunt et iuste repellendi, <O93, f. 32rb> quia funesta[w] est vox

---

80 [w] verorum *korr. aus* virorum *V630;* virorum *korr. aus* verorum *I83; BII13;* virorum *Bcan4* | [x] sacerdotum *korr. aus* sacerdotes *P102* | [y] *am Rande* Antiqua vetera *VD38* | [z] arcana *korr. aus* cana *P9629;* canonica *korr. aus* cano *N442;* arcana, *interlinear* antiqua *SG670;* canonas *Bcan4;* canonica *P102; BII13;* archana *S105* **84** [a] canonica *P102* | [b] iterum *korr. aus* iter *P102* | [c] qui *fehlt Bcan4* **85** [d] *am Rande* Ante prius *VD38* | [e] *am Rande* Statutum iudicatum *VD38* | [f] *am Rande* invenimus *VD38* **89** [g] *am Rande* Sacrarum rerum fures *VD38* **90** [h] *am Rande* Incesti sunt qui in proximis crimina committunt *VD38* **91** [i] domestici *korr. aus* domesti *BII13* | [j] *am Rande* N *SG670* | [k] fecerunt *korr. aus* fecerint *V630; I83;* fecerint *korr. aus* fecerit *VD38* **92** [l] *interlinear* u *SG670* | [m] dixerunt *korr. aus* dixerint *V630;* dixerint *korr. aus* dixerit *P9629* **93** [n] *am Rande* Sortilegi sunt qui per sortem occulta querunt *VD38* | [o] sortilogos *O93; VD38; E97; BII13; interlinear* vel o *V630* | [p] *am Rande* Divini sunt qui parte demonum incantando futura praedicunt *VD38* | [q] divinosque *korr. aus* divininosque *SG670* | [r] concurrerunt *korr. aus* concurrerint *V630; SG670* | [s] *am Rande* f *S105* | [t] similesque *korr. aus* similisque *P9629* **95** [u] qui *Bcan4* | [v] *am Rande* Repraehensibiles *VD38* **96** [w] *am Rande* Mortifera perniciosa crudelis *VD38*

88–95 ut…admittendi] Ben. II. 397. III. 369. c. 10. (bis) Angilr. et l. Visig. II. 4. 1. Cf. Clem.31, Eutic. 18, Fel. II. pp. 12. xvi.

---

84 iterum] *fehlt* DG_1 **85** sicut…repperimus] *fehlt* DG_1 **88** ut] aut CT_1 malefici…fures] fures malefici DG_1 **91** fecerint] fecerunt AL_2; DG_1 **92** dixerint] dixerunt AL_2; DG_1 **93** concurrerint] cucurrerint CT_1 **95** erunt] sint DG_1 **96–97** vox…eorum] eorum vox DG_1

eorum. Vocem enim[x] funestam in omnibus intercidi[y] [z] potius[a] quam audiri oportet.

Periculum ergo, quod doctoribus imminet[b] summopere semper est[c] praecavendum et declinandum, et illi[d] sunt a[e] cunctis portandi et custodiendi dicente domino: Quod uni ex minimis[f] meis fecistis[g], mihi fecistis[h].

Bcan4: XVIII

P102: XVIIII Quae sit prima salus et quod sedes apostolica semper servavit catholicam religionem extra maculam

[H. 19] Prima[i] enim salus[j] est[k] rectae[l] fidei regulas custodire et[m] a constitutis[n] [o] patrum nullatenus <I83, f. 149vb> deviare[p] [q].

Bcan4: De eo quod dicitur super hanc petram edificabo

Nec potest domini nostri Iesu Christi praetermitti[r] sententia dicentis:

I83: De eo quod dicit super hanc petram aedificabo

Tu es Petrus, et super hanc[s] petram aedificabo <SG670, p. 305b> ecclesiam meam, et haec, quae dicta sunt rerum[t] probantur[u] effectibus[v] [w], quia[x] in sede apostolica[y] extra maculam[z] semper est[a] catholica servata <E97, f. 79vb> religio.

<BII13, f. 125va> Ideo, carissimi, et vos[b] iuxta[c]

---

97 [x] ergo *E97* | [y] *am Rande* Intercludi *VD38; am Rande* r *S105* [z] interdici *V630* **98** [a] potius *korr. aus* potius potius *SG670* **99** [b] *am Rande* Instat *VD38* **100** [c] est *fehlt N442* | [d] illis *I83; P102* **101** [e] ac *Bcan4* **102** [f] minis *V630* | [g] fecistis *korr. aus* fecisti *P9629* | [h] fecisti *P9629* **106** [i] *am Rande drei Punkte N442* | [j] ali *I83* | [k] est *fehlt S105* | [l] recti *P9629* **107** [m] et a *korr. aus* et *I83* [n] *am Rande* Decretis praeceptis *VD38* | [o] constitutis *korr. aus* constitis *N442* **108** [p] *am Rande* Declinare recedere *VD38* | [q] deviare *korr. aus* diviare *Bcan4* **110** [r] praetermitti *korr. aus* promitti *P102* **113** [s] hanc *korr. aus* hac *BII13* **115** [t] rerum *korr. aus* reum *V630* | [u] *am Rande* Confirmantur *VD38* | [v] *am Rande* Perfectionibus impletionibus *VD38* | [w] affectibus *O93; P9629; E97;* effectu *SG670; S105* | [x] qui *VD38* **116** [y] apostolicam *Bcan4* | [z] macula *I83* | [a] est *fehlt V630* **118** [b] vox *E97* | [c] iuxta *korr. aus* iusta *Bcan4*

97–98 Vocem … oportet] c. 3. C. Th. IX. 6. aut c. 28. i. f. Angilr. aut Ben. III. 322. Cf. Silv. ep. ad Amat. **102** Quod … fecistis[2]] Matth. XXV. 40. **106–117** Prima … religio] Hormisd. ep. cit. Cf. Bonif. II. exempl. prec. **118–119** Ideo … benefacere] Ies. I. 17.

---

97 intercidi] interdici CT$_1$ **110–111** praetermitti … sententia] sententia praetermitti AL$_1$ **113–114** aedificabo … meam] et reliqua BS$_1$ **114** ecclesiam … meam] et reliqua AL$_1$ **116–117** catholica … servata] servata catholica AL$_1$

sacram scripturam discite benefacere et[d] mala[e] declinare et patrum regulis[f] imbui, sicut scriptum est[g]: Fili, si habes, bene[h] fac tecum et deo dignas oblationes offer[i]. Memor esto, quoniam <VD38, f. 142va> mors[j] non tardat et testamentum inferorum, quia demonstratum est tibi. Testamentum enim huius mundi[k] morte morietur[l]. Ante[m] mortem benefac amico tuo, et secundum vires[n] tuas exporrigens[o] da pauperi[p]. Non defrauderis a[q] die bona et particula boni[r] doni[s] non[t] te praetereat[u] [v]. Nonne[w] aliis[x] relinquens[y] dolores et labores tuos in divisione[z] sortis? Da et accipe et iustifica animam tuam. Ante obitum tuum operare iustitiam, quoniam[a] non est apud inferos <SG670, p. 306a> invenire cibum. Omnis[b] caro sicut fenum veterescit[c] et sicut folium fructificans in arbore viridi. Alia generantur et alia <N442, f. 69va> deiciuntur[d] [e]. <I83, f. 150ra> <S105, f. 112r> Sic generatio carnis et sanguinis[f], alia finitur et alia nascitur. Omne opus corruptibile in fine <V630, f. 71ra> deficiet, et qui illud[g] operatur, ibit[h] cum ipso. Et omne opus electum[i] iustificabitur, et[j] qui operatur illud, honorabitur in illo.

---

119 [d] et] et a *korr. aus* et *P9629* | [e] mala *korr. aus* male *P9629;* mala] a malo *SG670; S105* **120** [f] regulis] regulis semper *E97* | [g] est *fehlt N442* **121** [h] bene fac tecum] benefactum *SG670; S105* **122** [i] offer *korr. aus* offerris *P9629* **123** [j] mros *P9629* **125** [k] modi *E97* | [l] mortebitur *korr. aus* mortetur *P9629;* morientur *VD38* | [m] Ante *korr. aus* Aute *BII13* **126** [n] *am Rande* possibilitates *VD38* | [o] exporgens *SG670; S105* | [p] pauperibus *N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **127** [q] a die] adit *N442* | [r] boni *korr. aus* bona *V630* | [s] domini *Bcan4;* doni *korr. aus* doli *E97;* doni *korr. aus* domino *P102* **128** [t] n *O93* | [u] *am Rande* Transeat *VD38* | [v] depraetereat *I83;* terreat *SG670; S105* | [w] Ne *SG670; S105* | [x] aliis *korr. aus* alienus *P102* [y] relinques *N442; VD38; E97; P102; BII13;* relinquas *SG670; S105* **129** [z] divisione *korr. aus* divisione sed *S105* **131** [a] quam *I83; Bcan4;* quia *N442; VD38; P102; BII13* **132** [b] Omnes *korr. aus* Omnis *SG670* **133** [c] *interlinear* vel a *E97* **134** [d] *am Rande* Proiciuntur *VD38* | [e] deiciuntur *korr. aus* eiciuntur *O93;* deiciuntur *korr. aus* deciuntur *V630* **136** [f] sanguinis *korr. aus* saguinis *N442;* sanguis *P102* **138** [g] illo *V630; I83;* illud *korr. aus* illo *Bcan4;* illic *P102* | [h] obit *N442;* ibit *korr. aus* ibi *E97* | [i] *am Rande* Probatum perfectum nobile *VD38* **139** [j] et qui operatur illud, honorabitur *fehlt BII13*

121–153 Fili…requiescet] Ecclesiastic.XIV. 11—27.

Beatus vir, qui in sapientia sua morietur[k] [l], et qui in iustitia sua meditabitur, et in sensu cogitabit circumspectionem[m] dei. Qui excogitat vias[n] illius in suo[o] [p] corde et in absconsis[q] illius intellegens erit, vadens post[r] illam[s] quasi vestigator[t], et[u] in[v] viis illius[w] consistens[x], qui respicit <BII13, f. 125vb> per fenestras[y] <VD38, f. 142vb> eius et in ianuas[z] illius audiens[a], qui[b] requiescit iuxta domum[c] illius, et[d] in parietibus illius figens palum statuet[e] [f] casulam suam[g] ad[h] manus <SG670, p. 306b> illius, et requiescunt[i] in casula illius bona per aevum[j]. Statuet filios suos sub tegmine[k] [l] illius[m], et sub ramis[n] illius morabitur, protegetur sub tegmine[o] illius a fervore[p] et in gloria eius requiescet. Qui timet dominum[q], faciet illud, et qui <I83, f. 150rb> continens[r] est iustitiae, appraehendet illam, et[s] obviabit[t] illi quasi mater honorificata, et quasi mulier a virginitate suscipiet

---

140 [k] *am Rande* vel morabitur *V630; am Rande* Perseverabit *VD38* | [l] morabitur *N442; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105;* morabitur *korr. aus* morietur *P9629; Bcan4* **142** [m] circumspetionem *BII13* | [n] *am Rande* Acciones *VD38* **143** [o] suo *fehlt SG670; S105* | [p] suo corde] corde suo *I83* | [q] *am Rande* Secretis *VD38* **144** [r] post illam] per illa *SG670; S105* | [s] illa *SG670* | [t] *am Rande* Inquisitor *VD38* | [u] et in *korr. aus* et *SG670* [v] in *fehlt S105* | [w] illius consistens, qui respicit per fenestram eius et in ianuas illius] illius consistens, qui respicit per fenestram eius et in ianuas *korr. aus* illius *V630* **145** [x] *am Rande* manens *VD38* **146** [y] fenestram *V630; P9629; SG670; E97;* fenestras *korr. aus* fenestra *P102;* fanestram *S105* | [z] ianuis *korr. aus* ianuas *SG670; Bcan4;* ianuis *VD38; P102; BII13* **147** [a] audiens *korr. aus* audtens *P9629* | [b] qui *fehlt SG670; S105* [c] domu *O93;* domum *korr. aus* domum suam *BII13* | [d] et in parietibus illius *fehlt N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **148** [e] *am Rande* Ponit aedificat *VD38* | [f] Statuit *VD38; P102; BII13* | [g] suam *korr. aus* suam suam *I83* **149** [h] *am Rande* Iuxta manus *VD38* | [i] requiescent *korr. aus* requiescunt *E97* **150** [j] *am Rande* Sęculum *VD38* **151** [k] *am Rande* protectione *VD38* | [l] iecmine *P9629* | [m] illius, et sub ramis illius morabitur, protegetur sub tegmine illius] illius, et sub ramis illius morabitur, protegetur sub ramis illius *korr. aus* illius *V630* | [n] ramis *korr. aus* ramas *P9629;* ramis *korr. aus* raminis *SG670;* raminis *S105* **152** [o] ramis *V630* | [p] *am Rande* ardore libidinis *VD38* **153** [q] deum *I83; VD38; Bcan4; P102; S105* **154** [r] continen *V630* **155** [s] et obviabit illi quasi mater honorificata et quasi mulier a virginitate suscipiet illum *fehlt SG670; S105* | [t] obviavit *O93; V630; P9629; I83; Bcan4; P102*

153–194 Qui… inutilium] ibid. XV. 1—22.

illum. Cibabit[u] [v] illum pane[w] vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potabit[x] illum, et firmabitur in illo et non[y] flectetur[z], et continebit illum[a] [b] et non confundetur[c] et inaltabit[d] illum apud proximos suos, et in medio ecclesiae <E97, f. 80ra> aperiet os[e] illius et implebit[f] illum[g] spiritu[h] sapientiae et intellectus, et stolam[i] gloriae vestiet[j] illum, iocunditatem[k] [l] et exultationem thesaurizabit[m] [n] <Bcan4, f. 110v> super illum, et[o] nomine[p] aeterno[q] hereditabit[r] illum. Homines stulti non appraehendent[s] illam et homines sensati obviabunt[t] illi, homines[u] stulti non videbunt <SG670, p. 307a> illam, longe[v] enim abest[w] [x] [y] a superbia et dolo. Viri mendaces non erunt illius memores[z], et viri veraces[a] invenientur[b] <VD38, f. 143ra> in illa et successum[c] [d] habebunt usque ad inspectionem[e] [f] dei. Non est[g] speciosa[h] [i] laus in ore[j] peccatoris[k], <BII13, f. 126ra> quoniam a deo perfecta[l] est sapientia.

---

157 [u] Cibavit *O93; V630; P9629; I83; SG670; Bcan4; S105* | [v] Cibabit illum] Cibavit illum *korr. aus* Cibavit *V630* | [w] pane *korr. aus* panem *V630; SG670;* panem *I83* **158** [x] potavit *O93; V630; P9629; I83; Bcan4* **159** [y] nec *S105* | [z] *am Rande* Conturbabitur *VD38* | [a] eum *P102* | [b] illum et non confundetur et inaltabit (*I83*: exaltabit) illum *korr. aus* illum *I83* **160** [c] fundetur *P9629* | [d] exaltabit *P9629; N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105* **161** [e] os *fehlt V630* **162** [f] implevit *V630; P9629; I83; SG670; Bcan4; S105* | [g] eum *E97* | [h] spiritu *fehlt VD38;* spiritu *korr. aus* spiritus *SG670;* spiritus *S105* **163** [i] stola *VD38; P102; BII13;* stola *korr. aus* stolam *V630; SG670* | [j] vestiet *korr. aus* vestiget *SG670;* vestiget *S105* | [k] *am Rande* leticiam sinceritatem *VD38* | [l] Iocunditatem *korr. aus* Iocuditatem *SG670* **164** [m] *am Rande* Recondet *VD38* | [n] thesaurizavit *O93; V630; P9629; Bcan4; E97; P102* **165** [o] et *korr. aus* et in *I83* | [p] nomine *korr. aus* nomini *V630* | [q] ęterno *korr. aus* ęteno *SG670* [r] hereditavit *V630; P9629* **166** [s] apprehenderunt *SG670; S105;* adpraehendent *korr. aus* adpraehendet *P102* **167** [t] obviabunt *korr. aus* obviabit *BII13* | [u] homines stulti *korr. aus* homines *N442* **168** [v] longe enim *korr. aus* longe *P102* | [w] *am Rande* Recedit *VD38* | [x] habent *P102* | [y] abest a *korr. aus* abest *Bcan4; S105* **169** [z] memores] me mei res *P102* **170** [a] veraces] non mendaces *korr. aus* mendaces *SG670* | [b] inveniuntur *SG670; S105;* invenientur *korr. aus* invenietur *P102* **171** [c] *am Rande* Felicitatem properitatem ingressum | [d] successunt *P9629* | [e] *am Rande* Visionem *VD38* | [f] inspectionem *korr. aus* in speciem non est *BII13* **172** [g] es *S105* | [h] *am Rande* puchra *VD38* | [i] suspectiosa *O93* | [j] opere *V630* | [k] peccatoris *korr. aus* peccatores *SG670* **173** [l] profecta *korr. aus* perfecta *V630*

Sapientiae[m] enim dei[n] stabit[o] laus[p] et in ore fideli <I83, f. 150va> abundabit, et dominator dabit eam illi. Non dixeris[q]: Per deum[r] abest, quae odit enim[s], ne feceris. Non dicas[t]: Ille[u] me[v] implantavit[w] [x], non enim necessarii sunt illi homines impii. Omne exsecramentum[y] [z] [a] erroris odit deus et non erit[b] amabile timentibus illum. Deus ab initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilii sui, adiecit mandata <N442, f. 69vb> et praecepta sua. Si volueris, mandata conservabunt[c] te et in perpetuum fidem <SG670, p. 307b> placitam[d] facere[e]. Apposuit[f] tibi[g] aquam et ignem, ad quod[h] volueris, porrige[i] manum tuam[j]. Ante hominem vita[k] et mors, bonum et malum, quod[l] placuerit ei, dabitur illi[m], quoniam multa sapientia[n] dei[o] et fortis[p] in[q] potentia, <O93, f. 32va> videns omnes sine[r] intermissione. Oculi dei[s] et[t] timentes[u] eum, et ipse cognoscit[v] omnem[w] operam[x] [y] <S105, f. 112v> hominis. Nemini mandavit impie agere et[z] nemini dedit spatium

---

174 [m] Sapientia *V630; P9629; E97; P102;* Sapientia *korr. aus* Sapientie *Bcan4* | [n] dei *fehlt V630* | [o] *am Rande* Permanebit *VD38* | [p] laus et *korr. aus* laus *O93* **176** [q] dixerit *korr. aus* dieris *BII13* | [r] dominum *O93* | [s] eum *Bcan4* **177** [t] dices *V630; P9629; E97* | [u] illi *V630;* ille me *korr. aus* ille *P102* | [v] me *fehlt SG670; S105* | [w] *am Rande* humiliavit *VD38* | [x] implanavit *V630; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **179** [y] *am Rande* Abominationem *VD38* | [z] exsacramentum *P9629;* execrementum *korr. aus* exsecrementum *SG670;* exsecrementum *S105* | [a] exsecramentum erroris] exsecrementum erroris *korr. aus* exsecrementum *S105* | [b] erit *fehlt P102* **183** [c] conservabunt te] conservabunte *P9629* **184** [d] placidam *VD38* | [e] facient *VD38; P102; BII13* **185** [f] Adposuit *korr. aus* Adposui *O93;* Apposui *E97* | [g] tibi *korr. aus* ibi *O93;* ibi *V630; I83* | [h] quod *korr. aus* quos *S670;* quo *BII13;* quos *S105* **186** [i] *am Rande* Extende *VD38* | [j] tuam *fehlt V630; P9629* | [k] vitam *I83* **187** [l] quod, *interlinear* s *SG670* | [m] ei *E97* **188** [n] patientia *V630* | [o] deus *P102* | [p] fortis in] fortis *korr. aus* fortis in *P9629* | [q] in *fehlt SG670; S105* **189** [r] sine intermissione] intermissiones *BII13* **190** [s] domini *V630; S105* | [t] ad *V630; P9629; E97;* in *VD38; BII13;* super *SG670; S105;* et *fehlt P102* | [u] *am Rande* super timentes *VD38* | [v] cognoscet *SG670* **191** [w] omnia *SG670;* omne *S105* | [x] *am Rande* Studium *VD38* | [y] opera *SG670; Bcan4; S105* **192** [z] et nemini dedit spatium peccandi Non enim concupiscit multitudinem filiorum infidelium et inutilium Ne iocunderis in filiis impiis si multiplicentur ne oblecteris super ipsos si non est timor dei cum illis Non credas vitae illorum et ne respexeris in labores illorum Melior est enim unus timens deum quam mille filii impii Et utile mori sine filiis quam relinquere filios impios

peccandi. Non enim concupiscit[a] multitudinem[b] filiorum infidelium[c] et inutilium[d]. <VD38, f. 143rb> Ne iocunderis[e] [f] in filiis impiis, si[g] multiplicentur[h], <I83, f. 150vb> ne[i] oblecteris[j] super ipsos, si non est timor <V630, f. 71rb> dei cum illis. Non credas vitae[k] illorum et ne[l] respexeris[m] in labores illorum[n]. Melior est enim unus timens deum, quam mille filii impii. Et utile[o] [p] mori[q] sine filiis, quam relinquere filios impios. Ab[r] uno <BII13, f. 126rb> sensato inhabitabitur patria et[s] a tribus impiis deseretur[t]. Multa alia vidit oculus meus, <P9629, f. 45v> et fortiora horum[u] audivit auris mea. In[v] synagoga[w] peccantium exardebit ignis, in gente incredibili exardescet[x] ira. Non exoraverunt[y] pro peccatis suis antiqui[z] gigantes[a], <E97, f. 80rb> qui destruxerunt[b] confidentes suae[c] virtuti, et non pepercit peregrinationi[d] illorum, <SG670, p. 301a> <S105, f. 110r> sed percussit eos[e] [f] et[g] exsecratus[h] [i] est illos[j] prae[k] superbia[l] verbi[m]

Ab uno sensato inhabitabitur patria et a tribus impiis deseretur Multa alia vidit oculus meus et fortiora horum audivit auris mea In synagoga peccantium exardebit ignis in gente incredibili exardescet ira Non exoraverunt pro peccatis suis antiqui gigantes qui destruxerunt confidentes suae virtuti et non pepercit peregrinationi illorum *fehlt SG670; S105*

193 [a] *am Rande* Desiderat *VD38* | [b] multitudines *korr., aus* multitudinis *V630* **194** [c] fidelium *I83* | [d] inutilum *VD38* **195** [e] *am Rande* Lęteris *VD38* | [f] iucunderis *BII13* | [g] sed *O93;* s *korr. aus* sed *P9629* | [h] multiplicentur *korr. aus* multiplicetur *P9629; N442* **196** [i] nec *korr. aus* ne *V630;* nec *N442* | [j] *am Rande* Gaudeas delecteris *VD38* **198** [k] vitae *korr. aus* vita *Bcan4;* vita *P102* | [l] non *V630* | [m] respexeris *korr. aus* rexpexeris *VD38* | [n] eorum *E97* **200** [o] utile] utile est *VD38; P102; BII13;* utile est *korr. aus* utile *Bcan4* | [p] utile mori *korr. aus* ut ille moris *P9629* | [q] mori *korr. aus* moris *P9629* **201** [r] *am Rande* Nota *I83* **202** [s] et a tribus *korr. aus* et ribus *BII13* | [t] *am Rande* Derelinquetur deserta efficietur *VD38* **204** [u] horum *korr. aus* ora *P9629* | [v] *am Rande* In congregatione *VD38* | [w] sinagoga *korr. aus* sinogoga *BII13* **205** [x] exardescit *BII13* **206** [y] exortaverunt *O93* | [z] antiqui *korr. aus* atiqui *P102* | [a] gignantes *VD38; BII13* **207** [b] destruxerunt] destructi sunt *VD38; Bcan4; P102; BII13;* destructi sunt *korr. aus* destruxerunt *E97* | [c] sua *I83;* sui *Bcan4* **208** [d] pergerinationi] peregrini nationi *Bcan4* **209** [e] illos, *interlinear* scilicet sodomitas *SG670* **210** [f] illos *N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [g] in *N442* | [h] *am Rande* Abominatus *VD38* | [i] exegratus *Bcan4* | [j] illos] illos et *SG670; S105* | [k] pro *I83; SG670; Bcan4; S105* | [l] superbia *korr. aus* superbi *N442* | [m] verbi *fehlt N442; SG670*

195–241 Ne… stulta] ibid. XVI. 1—22.

illorum. Non misertus est illis gentem totam perdens et extollentes[n] se in suis peccatis. Et[o] sicut sexcenta milia peditum, qui congregati[p] sunt[q], duritiam[r] cordis sui, et si unus fuisset cervicatus[s] [t], mirum, si fuisset immunis[u]. Misericordia enim et ira est cum illo, potens exoratio et effundens iram[v] secundum misericordiam <VD38, f. 143va> suam. Sic[w] corruptio[x] illius hominis[y], secundum opera sua iudicatur. Non effugiet in rapina[z] peccator et non retardabit sufferentiam[a] [b] misericordiam[c] <I83, f. 151ra> facientis. Omnis misericordia[d] faciet locum unicuique secundum meritum[e] operum suorum et secundum intellectum peregrinationis. Non dicas: A deo abscondar[f] <SG670, p. 301b> et ex summo[g] quis[h] mei memorabitur? In populo magno non agnoscar[i]. Quae est enim[j] anima mea in tam immensa[k] creatura? Ecce[l] caelum[m] [n] et caeli caelorum, abyssus[o] [p] et universa terra, et quae in eis[q] sunt, in conspectu illius commovebuntur montes simul et colles et fundamenta <S105, f. 110v> terrae, et cum conspexerit[r] [s] illa[t]

---

212 [n] extollentem *VD38; P102; BII13;* extollentes *korr. aus* extollens *SG670;* extollens *S105* | [o] Et sicut] sicut et *korr. aus* et sicut *SG670* **213** [p] congregati sunt *korr. aus* congregantis *P9629* | [q] sunt] sunt in *N442; VD38; SG670; P102; BII13; S105* [r] duritia *korr. aus* duritiam *V630;* duricia *VD38; P102; BII13* **214** [s] *am Rande* percussus mortuus *VD38; interlinear* durę cervicis *SG670* | [t] cervicatur *P9629* **215** [u] *am Rande* Alienus a superbia vel duricia *VD38* **216** [v] iram *korr. aus* vestra *P102* **217** [w] Sic *korr. aus* Si *V630;* Si *P9629; I83; VD38; Bcan4* | [x] correptio *SG670; S105;* correptio *korr. aus* corruptio *E97* **218** [y] Homo *SG670; S105* **219** [z] rapina *korr. aus* rapina sua *BII13* **220** [a] *am Rande* paciencia *VD38* | [b] sufferentia *V630; P9629; VD38; E97; P102; BII13;* sufferentia *korr. aus* sufferentiam *SG670* | [c] misericordia *V630* **221** [d] misericordia *korr. aus* msericordia *N442* **222** [e] mentium *korr. aus* mentum *BII13* **224** [f] abscondar et *korr. aus* abscondar *BII13* | [g] summo *korr. aus* summ *P9629* | [h] quis] quis *korr. aus* qui sunt *V630;* quos *P9629* **225** [i] agnoscar *korr. aus* agnoscatur *P9629* **226** [j] enim *fehlt Bcan4* | [k] *am Rande* Magna *VD38* | [l] et *V630* **227** [m] caeli *I83; VD38; Bcan4; P102; BII13* | [n] caelum et *fehlt SG670; S105* | [o] *am Rande* Aquarum profunditas *VD38* | [p] abyssus *korr. aus* abyssos *S105* **228** [q] eis *korr. aus* ei *BII13* **230** [r] *am Rande* Viderit *VD38* | [s] conspexerit *korr. aus* conspexerint *V630* | [t] illam *V630;* illa *korr. aus* illas *BII13*

deus, tremore[u] concutientur[v]. <BII13, f. 126va> Et in omnibus[w] his insensatum[x] [y] est cor, et omne cor intellegitur ab illo, <N442, f. 70ra> et vias illius, quis intellegit et procellam[z] [a], quam nec[b] oculus[c] vidit hominis[d]? Nam plurima opera illius sunt in absconsis, sed opera[e] iustitiae eius[f], quis enuntiabit[g] aut quis[h] sustinebit[i]? Longe[j] enim est[k] testamentum a[l] quibusdam et interrogatio hominum in consummatione[m] est[n]. Qui minoratur corde, cogitat mala[o], <Bcan4, f. 111r> et vir imprudens et errans[p] cogitat stulta[q].

Omnis[r] [s] ergo, fratres, sermo malus ex ore <VD38, f. 143vb> vestro non procedat[t], <SG670, p. 302a> sed si quis bonus[u] est ad aedificationem opportunitatis, ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare[v] <I83, f. 151rb> spiritum sanctum dei, in quo signati estis in diem[w] redemptionis. Omnis amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia[x] [y] tollatur a vobis cum omni malicia. Estote autem invicem benigni[z], misericordes[a], <V630, f. 71va> donantes[b] invicem,

231 [u] more *VD38; P102;* timore *SG670; BII13; S105;* more *korr. aus* timore *Bcan4* | [v] concucientur *korr. aus* concientur *I83;* concutientur *korr. aus* concutietur *P102* **232** [w] omnibus his *korr. aus* omnibus *SG670* | [x] *am Rande* Insipiens stultum *VD38* | [y] insensatum *korr. aus* inscensatum *SG670* **234** [z] *am Rande* Commocionem furorem *VD38* | [a] procella *S105* | [b] ne *BII13* | [c] oculus *korr. aus* oculos *VD38* **235** [d] hominis? Nam plurima opera illius sunt in absconsis, sed opera iustitiae eius (*V630*: illius), quis enuntiabit (*V630*: enarrabit) aut quis sustinebit *korr. aus* hominis *V630* **236** [e] opera iustitie *korr. aus* opera *P9629* | [f] illius *V630* | [g] enarrabit *V630;* enuntiabit] enim abit *P9629* | [h] quis *korr. aus* qui *BII13* **237** [i] sustinebit *korr. aus* sustinibit *P9629* | [j] Longo *Bcan4* | [k] est *fehlt N442* | [l] a *fehlt V630; P9629* **239** [m] *am Rande* In finem quia tunc omnia peccata manifestantur *VD38* | [n] eius *P102* **240** [o] malum *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [p] tardus *SG670; S105* **241** [q] stultitiam *P102* **242** [r] Omnis *korr. aus* Omnes *V630* | [s] Omnis ergo fratres] Ergo fratres Omnis *SG670; S105* **243** [t] procedat *korr. aus* procedit *V630;* procedit *I83* **244** [u] bonus *korr. aus* bonu *Bcan4* **245** [v] contristari *korr. aus* contristare *Bcan4;* extinguere *E97* **247** [w] diae *I83;* die *VD38; Bcan4; P102; BII13; S105* **248** [x] *am Rande* Maledictio correptio *VD38* | [y] blasphemias *BII13* **249** [z] *am Rande* Largitores *VD38* **250** [a] *am Rande* Miseriis aliorum esse pacientes et elemosinas tribuentes *VD38* | [b] donantes *korr. aus* donates *BII13*

242–251 Omnis… vobis] Ephes. IV. 29—32.

sicut et[c] deus in Christo donavit vobis. Estote ergo imitatores mei[d] sicut filii carissimi, et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit[e] nos et tradidit semetipsum <E97, f. 80va> pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem[f] suavitatis.

Fornicatio[g] [h] autem et omnis immundicia[i] aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudo aut stultiloquium aut scurrilitas, quae ad rem[j] non pertinet[k], sed magis gratiarum actio. Hoc enim[l] scitote intellegentes, quod omnis fornicator[m] aut immundus aut <BII13, f. 126va> avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem[n] <SG670, p. 302b> in regno Christi et dei.

Nemo vos seducat inanibus verbis. Propter haec enim venit ira dei in filios diffidentiae. Nolite ergo effici participes[o] eorum. <VD38, f. 144ra> Eratis enim aliquando tenebrae[p], nunc autem <I83, f. 151va> lux[q] in domino, ut filii[r] lucis ambulate. Fructus enim lucis[s] est in omni bonitate et iustitia et veritate probantes, quid[t] sit beneplacitum deo. Et nolite communicare[u] operibus infructuosis tenebrarum[v], magis autem redarguite. Quae enim in[w] occulto fiunt ab ipsis, turpe est[x] et dicere. Omnia autem, quae arguuntur, a lumine[y] manifestantur. Omne enim, quod manifestatur, lumen est. Propter quod dicit: Surge, qui[z] dormis et exsurge a mortuis, et illuminabit tibi[a] Christus[b].

Videte[c] itaque, fratres, quomodo caute ambuletis, non

---

251 [c] et *fehlt P9629* **252** [d] dei *V630; P9629; SG670; S105* **253** [e] dilexit nos *korr. aus* dilexit *P102* **255** [f] orem *VD38* **256** [g] *am Rande* Fornicatio specialis est corporis corruptio *VD38* | [h] Fornicatio *korr. aus* Fornicationem *V630* | [i] *am Rande* Inmundicia est quae fit alio quali modo *VD38* **259** [j] rem non *korr. aus* rem *BII13* | [k] pertinent *VD38; P102; BII13;* pernet *Bcan4* **260** [l] autem *I83; SG670; Bcan4; S105* | [m] fornicator *korr. aus* fornicatio *SG670* **262** [n] reditatem *VD38* **266** [o] participes *korr. aus* parcipes *BII13* **267** [p] *am Rande* Infides peccatores *VD38* | [q] *am Rande* hoc est fideles *VD38* **268** [r] fili *P9629* | [s] lucis *korr. aus* locis *BII13* **270** [t] quod *SG670; S105;* quid *korr. aus* qui *Bcan4* | [u] *am Rande* participare *VD38* **271** [v] *am Rande* peccatorum *VD38* **272** [w] in occulto *fehlt V630* **273** [x] est et *korr. aus* est *BII13* **274** [y] *am Rande* Ipsa redargutio id est repraehensio lumen dicitur *VD38* **275** [z] quid *P102;* quo *S105* **276** [a] te *E97* | [b] Christus *fehlt SG670* **277** [c] Videte *korr. aus* Vide *BII13*

251–291 Estote…Christi] ibid.V. 1—21.

quasi insipientes[d], sed ut sapientes, redimentes tempus[e], quoniam dies[f] mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, <SG670, p. 303a> sed intellegentes, <O93, f. 32vb> quae sit voluntas domini[g]. <S105, f. 111r> Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria[h], sed implemini[i] spiritu[j] loquentes vobismetipsis in psalmis[k] et hymnis et canticis spiritalibus[l]

VD38: DE RECONCILIATIONE QUAE FIERI NON DEBET NISI AB EPISCOPIS

cantantes[m] et psallentes[n] in cordibus[o] vestris domino, gratias agentes semper pro omnibus[p] <I83, f. 151vb> in nomine <N442, f. 70rb> domini nostri Iesu Christi deo et patri subiecti <VD38, f. 144rb> invicem in timore Christi.

V630: De crucis inventione

P9629; I83; Bcan4: De inventione (inventio *Bcan4*) sanctae crucis

Bcan4: XX

E97: De inventione Sancte crucis temporibus Eusebii pontificis

P102; BII13: XX De inventione sanctae crucis et eius festo celebrando

[H. 20] Crucis[q] ergo domini nostri Iesu Christi, quae[r] <BII13, f. 127ra> nuper[s] nobis gubernacula sanctae Romanae[t] ecclesiae[u] tenentibus quinto Nonas Maias inventa est, in praedicto[v] kalendarum die inventionis

---

278 [d] insipientes *korr. aus* pientes *I83* **279** [e] tempus *korr. aus* tempos *SG670* | [f] *am Rande* Non enim sunt dies mali quia omnis creatura dei bona sed homines sunt mali quorum malicia sordidantur dies *VD38* **281** [g] dei *I83; E97* **282** [h] luxoria *O93; P9629; N442* **283** [i] impleamini *korr. aus* implemini *V630* | [j] spiritu] spiritu sancto *I83* | [k] salmis *P9629;* spalmis *SG670* **284** [l] spiritalibus *korr. aus* spritalibus *BII13* **287** [m] cantantes et psallentes *korr. aus* cantantes *BII13* | [n] sallentes *P9629;* spallentes *SG670* | [o] cor *SG670* **288** [p] omnibus *korr. aus* omnibus hominibus *I83* **299** [q] *am Rande* Nota *E97; am Rande drei Punkte N442; am Rande* k *SG670* | [r] quę *korr. aus* qui *V630* **300** [s] *am Rande* Moderno tempore *VD38* **301** [t] Romanę ęcclesię *korr. aus* Romanę *E97* | [u] ecclescie *VD38* **302** [v] praedicto *korr. aus* praedicta *P9629;* praedicta *I83; SG670; Bcan4; S105*

299–314 Crucis…praecipimus] sec. c. 2. vit. Euseb. in libr. pontif.

---

299 ergo] *fehlt* $74T_1$; CT_2; ID_2; DG_3

festum[w] vobis[x] sollemniter[y] celebrare mandamus.

V630: Heretici qui in nomine sanctę trinitatis babtizati sunt per manus impositionem reconcilientur

P9629: De heriticos reconciliandis

Bcan4: XXI

P102; BII13: XXI Quomodo heretici qui convertuntur ad fidem debeant reconciliari

[H. 21] Similiter[z] et hereticos[a] omnes, quicumque dei[b] gratia convertuntur et in[c] sanctae trinitatis nomine credentes baptizati[d] <E97, f. 80vb> sunt, Romanae ecclesiae regulam[e] tenentes, per manus impositionem reconciliari[f] praecipimus[g].

V630: Quod manus impositio ab aliis perfici non potest nisi a summis sacerdotibus

BII13: XXII

<SG670, p. 303b> Manus[h] impositionis sacramentum[i] magna veneratione[j] <V630, f. 71vb> tenendum[k] est, quae ab aliis perfici[l] non potest nisi a[m] summis[n] sacerdotibus nec tempore[o] apostolorum ab aliis quam ab ipsis apostolis legitur aut scitur[p] [q] peracta[r] esse[s],

P9629: De manus inpositione

neque ab aliis, sicut iam dictum est, quam[t] ab illis, qui eorum locum tenent, umquam perfici[u] potest aut fieri debet. Nam si aliter praesumptum[v] fuerit, irritum[w]

---

303 [w] *am Rande* id est festivitate *VD38* | [x] nobis *P102* | [y] *am Rande* honorifice *VD38* **310** [z] *am Rande drei Punkte N442* | [a] hereticos *korr. aus* heritos *Bcan4* | [b] dei *fehlt I83; VD38; Bcan4; P102; BII13* **311** [c] in *fehlt I83* **312** [d] baptizati *korr. aus* bapti *V630* **313** [e] regulam tenentes] tenentes regulam *Bcan4* **314** [f] reconliari *VD38* | [g] praecipimus *korr. aus* praecimus *VD38* **318** [h] *am Rande drei Punkte N442* | [i] *am Rande* Misterium *VD38* **319** [j] *am Rande* Honore *VD38* | [k] *am Rande* Servandum *VD38* **320** [l] perfici non] perfici *korr. aus* perfici non *V630* | [m] a *korr. aus* ad *P9629;* ad *VD38* | [n] summi *S105* **321** [o] temporibus *korr. aus* temp *SG670;* tempus *S105* **322** [p] *am Rande* Cognoscitur *VD38* | [q] scitur *korr. aus* ficitur *VD38* | [r] peracta esse] esse peracta *E97* | [s] esset *P102* **324** [t] quam ab illis, qui eorum locum tenent, umquam *korr. aus* quę ab aliis *V630* **325** [u] perfici *korr. aus* perfici non *V630* **326** [v] praesum *SG670* | [w] *am Rande* Inane *VD38*

320–326 quae…debet] sec. Innoc. 1. ep. ad Dec. Eug. c. 3. (H. no. 6.)
326–328 Nam…sacramenta] c. 2. Angilr. med. (Exempl. const. Symm. c. 3.) Cf. Luc. 5, Iul. 5.

---

303 vobis] vobis et omnibus christianis 74T$_1$

habeatur et vacuum, nec inter ecclesiastica[x] umquam reputabuntur[y] sacramenta.

De cetero, fratres, gaudete <I83, f. 152ra> in domino et exultate, ut sancti spiritus gratia illuminati[z] <P9629, f. 46r> et confortati vos vestrosque <VD38, f. 144va> ad pascua aeternae vitae[a] pervenire atque perducere adminiculante[b] [c] domino valeatis[d]. Gratia domini nostri Iesu Christi et caritas[e] dei et communicatio[f] spiritus <BII13, f. 127rb> sancti sit semper cum omnibus vobis[g]. Amen.

<SG670, p. 304a> Data VIII[h] Kal. Septembr.[i] Constante[j] v.[k] [l] c. cons[m]. EXPLICIT[n].

O93, f. 32vb; V630, f. 71vb; N442, f. 70vb; I83, f. 152ra; VD38, f. 144va; P9629, f. 46r; SG670, p. 304a; Bcan4, f. 111r; E97, f. 80vb; P102; BII13, f. 127rb; S105, f. 111r

---

327 [x] ecclesiastica umquam] ecclesiasticum quam *VD38* **328** [y] reputabitur *VD38; P102; BII13; S105;* reputantur *korr. aus* reputatur *SG670* **330** [z] inluminecti *P9629* **332** [a] ute *BII13* **333** [b] *am Rande* Auxiliante *VD38* | [c] adminiculante *korr. aus* admiculante *BII13* | [d] valeatis *korr. aus* voleatis *VD38* **334** [e] caritas dei *korr. aus* caritas *O93* | [f] *am Rande* Societas participatio *VD38* **336** [g] nobis *Bcan4* **337** [h] VIII *korr. aus* LVIII *P9629* | [i] Semtembr. *P102* **338** [j] constantem *O93; P9629* | [k] v. c.] vv. cc. *E97* | [l] v. c. cons,] vv. cc. conss. *Bcan4; S105* | [m] conss *V630; P9629* | [n] EXPLICIT *fehlt N442; V630; Bcan4; E97; P102; BII13*

329–331 De…confortati] II Cor. XIII. 11. Ps. XXXII. 1. Hebr. VI. 4. Coloss. I. 11. **332–333** ad…valeatis] Greg. M. ep. XI. 1. (2, 1091.) **333–336** Gratia…vobis] II Cor. XIII. 13. **337–338** Data…cons] sec. c. 1. vit. Euseb. in libr. pontif.

---

328 reputabuntur] reputabitur RC_1